

Na osnovu člana 82 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 25. saziva, na drugoj sednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2014. godini, dana 14. oktobra 2014. godine, donijela je

ZAKON

O VISOKOM OBRAZOVANJU

(Objavljen u "Sl. listu Crne Gore", br. 44 od 21. oktobra 2014, 52/14)

I OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuju se osnove visokog obrazovanja, uslovi obavljanja djelatnosti, vrste studijskih programa, načela organizacije ustanova koje obavljaju ovu djelatnost, prava i obaveze akademskog osoblja i studenata, obezbjeđivanje kvaliteta, finansiranje visokog obrazovanja, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja.

Ciljevi visokog obrazovanja

Član 2

Ciljevi visokog obrazovanja su:

- 1) sticanje, unapređivanje i razvijanje znanja, naučno-istraživačke djelatnosti, umjetnosti i kulture;
- 2) prenošenje opštih, naučnih i profesionalnih znanja i vještina putem nastave i istraživanja;
- 3) razvoj istraživački orijentisanog visokog obrazovanja;
- 4) obezbjeđivanje mogućnosti za sticanje visokog obrazovanja tokom cijelog života;
- 5) uspostavljanje i razvijanje saradnje u oblasti nastave, istraživanja, umjetnosti i kulture;
- 6) obezbjeđivanje uslova za nesmetan pristup visokom obrazovanju.

Javni interes

Član 3

Visoko obrazovanje je djelatnost od javnog interesa.

Autonomija ustanova

Član 4

Ustanova visokog obrazovanja je autonomna u obavljanju svoje djelatnosti, u skladu sa ovim zakonom.

Etički kodeks

Član 5

Etičkim kodeksom ustanova visokog obrazovanja definišu se osnovna i opšta načela vrijednosti utemeljene na etičkim pravima i obavezama u visokom obrazovanju i štite najviše vrijednosti visokog obrazovanja kroz primjenu odgovarajućih normi kojima se regulišu akademski odnosi unutar univerzitetske zajednice.

Dostupnost visokog obrazovanja

Član 6

Visoko obrazovanje dostupno je svim licima i ne može biti neposredno ili posredno ograničeno po osnovu: pola, rase, bračnog stanja, boje, jezika, vjere, političkog ili drugog ubjeđenja, nacionalnog, etničkog ili drugog porijekla, imovinskog stanja, invalidnosti ili drugom sličnom osnovu, položaju ili okolnosti, u skladu sa posebnim zakonom.

Obezbjeđivanje i unapređivanje kvaliteta

Član 7

Obezbjeđivanje i unapređivanje kvaliteta visokog obrazovanja ostvaruje se kroz akreditaciju, samoevaluaciju i reakreditaciju.

Nadzor

Član 8

Nadzor nad sprovođenjem odredbi ovog zakona vrši organ državne uprave nadležan za poslove prosvjete (u daljem tekstu: Ministarstvo), u skladu sa zakonom.

Inspekcijski nadzor nad radom ustanova visokog obrazovanja vrši nadležna prosvjetna inspekcija.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 9

Svi izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 10

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) Evropski prostor visokog obrazovanja obuhvata ustanove visokog obrazovanja zemalja potpisnica Zajedničke deklaracije evropskih ministara visokog obrazovanja u Bolonji (1999);

2) ECTS je evropski sistem transfera kredita;

3) jedan ECTS kredit odnosi se na 30 sati rada studenata potrebnih za jednu ili više sljedećih aktivnosti: kontakt nastavu, učenje, praktični rad, pripremu i odbranu samostalnih radova, polaganja kolokvijuma i ispita;

4) studijski program je osnovna jedinica za klasifikaciju visokog obrazovanja sa definisanom strukturom i brojem ECTS kredita koja pojedincu obezbjeđuje ishode učenja potrebne za sticanje znanja, vještina i kompetencija za područje rada iz nivoa visokog obrazovanja definisanih u nacionalnom okviru kvalifikacija i izdavanje diplome;

5) javno važeći studijski program je akreditovani studijski program;

6) dopuna diplome (Supplement) je javna isprava koja se prilaže uz određenu diplomu ustanove visokog obrazovanja radi detaljnijeg uvida u nivo, prirodu, sadržaj, sistem i pravila studiranja i postignute rezultate tokom studija lica kome je diploma izdata, a koja je zasnovana na osnovnom modelu utvrđenom za jedinstveni Evropski prostor visokog obrazovanja;

7) cjeloživotno učenje je sveukupna aktivnost učenja tokom života sa ciljem unapređivanja znanja, vještina i kompetencija u vezi sa ličnom, građanskom, društvenom perspektivom i/ili perspektivom zaposlenja. Obuhvata učenje u svim životnim razdobljima (od rane mladosti do starosti) i u svim oblicima u kojima se ostvaruje (formalno, neformalno i informalno);

8) program cjeloživotnog učenja je dio studijskog programa, odnosno modul, sa definisanom strukturom koja obezbjeđuje ishode učenja za sticanje kompetencija i izdavanje sertifikata za obavljanje povezanih zadataka u područjima rada iz djelatnosti visokog obrazovanja definisanih u nacionalnom okviru kvalifikacija;

9) afirmativna akcija podrazumijeva uvođenje posebnih mjera koje su usmjerene na stvaranje uslova za ostvarivanje ravnopravnosti i zaštite prava lica koja su po bilo kom osnovu u nejednakom položaju u obrazovanju;

10) lice odnosno student sa invaliditetom je lice koje ima dugoročno fizičko, mentalno, intelektualno, senzorno ili kombinovano oštećenje koje sa različitim barijerama u visokom obrazovanju može otežati njihovo puno i efektivno učešće na osnovu jednakosti sa drugima;

11) stranac je državljanin druge države, lice bez državljanstva, azilant i iseljenik;

12) ekspert je lice koje posjeduje izuzetna znanja i vještine u određenoj oblasti ili predmetu u obimu koji je bitan u utvrđivanju činjenica, rješavanju problema ili razumijevanju situacija.

II SAVJET ZA VISOKO OBRAZOVANJE **Nadležnost Savjeta za visoko obrazovanje**

Član 11

Poslove unapređivanja i razvoja visokog obrazovanja obavlja Savjet za visoko obrazovanje (u daljem tekstu: Savjet).

U obavljanju poslova iz stava 1 ovog člana, Savjet:

1) analizira stanje i dostignuća u visokom obrazovanju i daje stručne prijedloge Ministarstvu i Vladi Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada);

2) daje mišljenje na prijedlog strategije razvoja visokog obrazovanja;

3) propisuje uslove i kriterijume za izbor u akademska zvanja;

4) daje mišljenje o visini sredstava za finansiranje javnih ustanova visokog obrazovanja i studenata na tim ustanovama za svaku studijsku godinu;

5) daje mišljenje o broju studenata i visini sredstava za finansiranje studenata na studijskim programima od javnog interesa na privatnim ustanovama visokog obrazovanja za svaku studijsku godinu;

6) sprovodi postupak akreditacije studijskog programa i izdaje sertifikat o akreditaciji studijskog programa;

7) izdaje sertifikat o reakreditaciji ustanove visokog obrazovanja na osnovu izvještaja o reakreditaciji;

- 8) predlaže mjere za unapređivanje kvaliteta visokog obrazovanja na osnovu preporuka iz izvještaja o reakreditaciji ustanova visokog obrazovanja i dostavlja ih Ministarstvu i Vladi;
- 9) sarađuje sa ustanovama visokog obrazovanja u obezbjeđivanju i unapređivanju kvaliteta;
- 10) rangira ustanove visokog obrazovanja po metodologiji rangiranja ustanova u Evropskom prostoru visokog obrazovanja;
- 11) vrši i druge poslove propisane zakonom.

Sastav i imenovanje Savjeta

Član 12

Savjet imenuje i razrješava Vlada.

Savjet ima 13 članova koji se imenuju na period od četiri godine.

Članovi Savjeta se imenuju iz reda istaknutih stručnjaka iz oblasti visokog obrazovanja, nauke, umjetnosti, reda studenata i oblasti privrede, društvenih djelatnosti i drugih relevantnih oblasti.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, predstavnici iz reda studenata imenuje se na period od dvije godine.

Članove Savjeta iz reda studenata predlažu studentski parlamenti ustanova visokog obrazovanja.

Rad Savjeta

Član 13

Rad Savjeta je javan.

Savjet za pojedine oblasti svog djelovanja može obrazovati radna tijela, komisije i nezavisne ekspertske grupe.

U radna tijela, komisije i nezavisne ekspertske grupe iz stava 2 ovog člana mogu se imenovati strani eksperti sa liste eksperata, koju utvrđuje Ministarstvo.

Savjet svoje zaključke, preporuke, mišljenja i izvještaje tijela iz stava 2 ovog člana objavljuje na njez stranici Savjeta.

Član Savjeta ne može biti član komisije za akreditaciju.

Sredstva za rad Savjeta obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore.

Stručne i administrativno-tehničke poslove za potrebe Savjeta obavlja Ministarstvo.

Organizaciju i način rada Savjet uređuje poslovníkom o radu.

III USTANOVE VISOKOG OBRAZOVANJA **Ostvarivanje visokog obrazovanja**

Član 14

Visoko obrazovanje ostvaruju ustanove visokog obrazovanja (u daljem tekstu: ustanove) koje su licencirane, u skladu sa ovim zakonom.

Vrste ustanova

Član 15

Ustanove su: univerzitet, fakultet, umjetnička akademija i visoka škola.

Ustanova iz stava 1 ovog člana osniva se kao javna ili privatna ustanova.

Ustanova stiče svojstvo pravnog lica upisom u Centralni registar privrednih subjekata, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Naziv ustanove

Član 16

Naziv ustanove određuje osnivač, u skladu sa ovim zakonom.

Sloboda ustanove

Član 17

Ustanova je autonomna u oblasti nastave, istraživanja i umjetničkog rada, u okviru svoje licence, u skladu sa ovim zakonom.

Naučno-istraživački rad ustanove uređuje se posebnim zakonom.

Prava ustanove

Član 18

Ustanova ima pravo da:

- 1) utvrđuje studijske programe koji će se izvoditi i predmete koji će se izučavati;
- 2) samostalno razvija i realizuje studijske programe;
- 3) određuje metode nastave i provjere znanja studenata;
- 4) bira organe upravljanja i rukovođenja, utvrđuje njihov sastav, djelokrug rada i mandat;
- 5) uređuje unutrašnju organizaciju, u skladu sa ovim zakonom i statutom ustanove;
- 6) bira akademsko osoblje;
- 7) zaključuje ugovore sa drugim ustanovama u Crnoj Gori i institucijama na međunarodnom nivou;
- 8) dodjeljuje počasne titule, u skladu sa svojim opštim aktom;
- 9) ostvaruje imovinska prava i raspolaže sredstvima, u skladu sa zakonom; i
- 10) ima druga prava u skladu sa ovim zakonom i statutom ustanove.

Nepovredivost prostora

Član 19

Prostor ustanove je nepovrediv, osim u slučaju sprečavanja nastupajućeg krivičnog djela, krivičnog djela koje je u toku, u slučaju prirodne nepogode, druge nesreće ili u drugim slučajevima predviđenim zakonom, uz odobrenje organa rukovođenja ustanove.

Akadske slobode i zaštita

Član 20

Ustanova je obavezna da garantuje akademskom osoblju slobodu misli, ideja, provjere stečenih znanja, odnosno da obezbijedi slobodu organizovanja i udruživanja i zaštitu akademskog osoblja od diskriminacije po bilo kom osnovu, u skladu sa posebnim zakonom.

Sloboda istraživanja

Član 21

Akademsko osoblje ustanove ima slobodu da objavljuje rezultate svojih istraživanja, u skladu sa posebnim zakonom i aktima ustanove.

Osnivanje ustanove

Član 22

Javnu ustanovu osniva država.

Privatnu ustanovu može da osnuje domaće i strano pravno ili fizičko lice.

Uslovi za osnivanje i obavljanje djelatnosti

Član 23

Ustanova se može osnovati i obavljati djelatnost, ako ima:

- 1) sertifikat o akreditaciji studijskog programa;
 - 2) obezbijeđen odgovarajući prostor u vlasništvu ili po osnovu zakupa (učionice, laboratorije, biblioteku, prostorije za vannastavne aktivnosti studenata), nastavna sredstva, opremu i druga sredstva neophodna za obavljanje djelatnosti;
 - 3) obezbijeđene uslove i nesmetan pristup za lica sa invaliditetom;
 - 4) obezbijeđeno akademsko osoblje koje je izabrano u akademsko zvanje po propisima Crne Gore, za izvođenje nastave za sve studijske predmete za svaku godinu studija, od kojih najmanje sa jednom trećinom ima zaključen ugovor o radu;
 - 5) obezbijeđenu jednu polovinu saradnika od ukupnog broja saradnika potrebnih za izvođenje nastave iz svakog studijskog predmeta na svakoj studijskoj godini, sa kojima ima zaključen ugovor o radu;
 - 6) obezbijeđena finansijska sredstva za osnivanje i obavljanje djelatnosti; i
 - 7) obezbijeđene higijensko-tehničke uslove, u skladu sa posebnim propisima.
- Bliže uslove iz stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.
- Izuzetno od stava 1 tačka 4 ovog člana smatra se da ustanova ima obezbijeđeno akademsko osoblje iz oblasti medicinskih nauka za kliničke predmete, koje je u radnom odnosu u zdravstvenoj ustanovi kao nastavnoj bazi ustanove.

Sadržaj akta o osnivanju

Član 24

Akt o osnivanju ustanove sadrži:

- 1) naziv i sjedište, odnosno ime i prebivalište osnivača;
- 2) naziv i sjedište ustanove;
- 3) djelatnost ustanove;
- 4) sredstva za osnivanje i obavljanje djelatnosti i način njihovog obezbjeđivanja;
- 5) privremene organe rukovođenja i upravljanja;
- 6) rok za donošenje statuta; i
- 7) druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti ustanove.

Donošenje akta

Član 25

Akt o osnivanju i ukidanju javne ustanove donosi Vlada.

Akt o osnivanju i ukidanju privatne ustanove donosi osnivač.

Finansijska garancija

Član 26

Osnivač javne ustanove je dužan da, pored dokaza o ispunjenosti uslova iz člana 23 ovog zakona, podnese i dokaz od organa državne uprave nadležnog za poslove finansija da su obezbijeđena finansijska sredstva u visini potrebnih sredstava za realizaciju studijskog programa.

Osnivač privatne ustanove je dužan da, pored dokaza o ispunjenosti uslova iz člana 23 ovog zakona, podnese i garanciju poslovne banke o oročenim finansijskim sredstvima u visini potrebnih sredstava za realizaciju studijskog programa za period od godinu dana.

Potrebna sredstva za realizaciju studijskog programa iz st. 1 i 2 ovog člana, obračunavaju se na osnovu cijene koštanja obrazovanja studenta za određeni studijski program i broja studenata za koji se traži licenca.

Prije isteka roka važenja finansijske garancije iz stava 2 ovog člana ustanova je dužna da, do početka naredne studijske godine, Ministarstvu dostavi dokaz o obezbijeđenim finansijskim sredstvima za obavljanje djelatnosti za narednu studijsku godinu.

Garancija poslovne banke iz stava 2 ovog člana, aktiviraće se u slučaju da osnivač donese odluku o ukidanju ili prestanku rada ustanove, odnosno studijskog programa prije završetka obrazovanja studenata po studijskom programu, na zahtjev organa državne uprave nadležnog za poslove finansija.

Sredstva iz st. 1, 2 i 4 ovog člana mogu se koristiti samo za završetak obrazovanja studenata.

Obavljanje djelatnosti van sjedišta

Član 27

Ustanova može da obavlja djelatnost van svog sjedišta.

Odluku o obavljanju djelatnosti van sjedišta javne ustanove donosi Vlada na prijedlog organa upravljanja ustanove.

Odluku o obavljanju djelatnosti van sjedišta privatne ustanove donosi osnivač.

Akreditacija studijskog programa

Član 28

Ustanova je dužna da Savjetu, najmanje šest mjeseci prije podnošenja zahtjeva za licenciranje, podnese zahtjev za akreditaciju studijskog programa.

U postupku akreditacije studijskog programa vrši se ocjena kvaliteta studijskog programa i njegove usklađenosti sa profesionalnim potrebama i usvojenim standardima i uporedivosti sa istim ili sličnim programima u inostranstvu.

Akreditacija studijskog programa se izdaje na vremenski period od najduže tri godine.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, akreditacija za studijske programe koji traju duže od tri godine, se izdaje na period koliko traje taj studijski program.

Postupak akreditacije studijskih programa, sadržaj i oblik sertifikata o akreditaciji propisuje Ministarstvo, na prijedlog Savjeta.

Licenciranje

Član 29

Ustanova je dužna da Ministarstvu podnese zahtjev za licenciranje, najmanje šest mjeseci prije početka obavljanja djelatnosti.

Uz zahtjev za licenciranje ustanove osnivač podnosi akt o osnivanju i dokaze o ispunjenosti uslova iz člana 23 ovog zakona.

Zahtjev za licenciranje podnosi ustanova kada: vrši statusne promjene; mijenja sjedište odnosno prostor; obavlja djelatnost van sjedišta ili uvodi nove studijske programe.

Početak obavljanja djelatnosti

Član 30

Ustanova može da obavlja djelatnost i vrši upis studenata kad Ministarstvo utvrdi da ustanova ispunjava uslove propisane ovim zakonom i donese rješenje o licenciranju.

Licencom se utvrđuje vrsta ustanove, akreditovani studijski programi, maksimalni broj studenata koji se mogu upisati na pojedine studijske programe, nivoi obrazovanja i diplome koje se stiču na ustanovi.

Rješenje o licenciranju, iz stava 1 ovog člana, donosi Ministarstvo i objavljuje u "Službenom listu Crne Gore".

Rješenje iz stava 3 ovog člana je konačno u upravnom postupku.

Registar

Član 31

Ustanova se nakon dobijanja rješenja o licenciranju upisuje u Registar ustanova visokog obrazovanja koje vodi Ministarstvo.

Postupak licenciranja i način vođenja registra iz stava 1 ovog člana uređuje se propisom Ministarstva.

Zabrana rada

Član 32

Kada nadležna inspekcija utvrdi da ustanova ne ispunjava uslove za obavljanje djelatnosti ili ne obavlja djelatnost u skladu sa Zakonom, ili ne dostavi finansijsku garanciju iz člana 26 stav 4 ovog zakona, privremeno će zabraniti rad ustanove i odrediti rok u kojem ustanova i osnivač moraju otkloniti utvrđene nedostatke.

Ako se u roku iz stava 1 ovog člana ne otklone nedostaci, Ministarstvo će zabraniti obavljanje djelatnosti te ustanove i obavijestiti o tome osnivača.

Ustanova i osnivač, u slučaju zabrane obavljanja djelatnosti iz stava 2 ovog člana, dužni su da studentima omoguće nastavak započetog obrazovanja na drugoj odgovarajućoj ustanovi.

Statusne promjene

Član 33

Ustanova može da vrši statusne promjene.

Odluku o statusnoj promjeni ustanove donosi osnivač.

Statusne promjene ustanove ne mogu se vršiti u toku studijske godine.

Na statusne promjene ustanove shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona kojima se uređuju osnivanje i obavljanje djelatnosti ustanove.

Ukidanje studijskog programa

Član 34

Odluku o ukidanju studijskog programa na ustanovi donosi organ upravljanja ustanove uz saglasnost osnivača.

U slučaju ukidanja studijskog programa ustanova je dužna da zatečenim studentima omogući završetak studija u roku određenim aktom o ukidanju studijskog programa.

Odluka iz stava 1 ovog člana dostavlja se Ministarstvu radi unošenja promjena u Registar ustanova visokog obrazovanja.

Ukidanje ustanove

Član 35

Ustanova se ukida, ako:

- 1) ne postoji potreba za njenim postojanjem;
- 2) ne ispunjava propisane uslove za obavljanje djelatnosti; i
- 3) ne obavlja djelatnost za koju je osnovana.

U slučaju ukidanja ustanove određuje se studijska godina u kojoj ustanova prestaje da upisuje studente u prvu godinu studija.

U slučaju ukidanja ustanove osnivač je dužan da zatečenim studentima omogući završetak studija u roku određenim aktom o ukidanju ustanove.

Osnivač odluku o ukidanju ustanove dostavlja Ministarstvu radi unošenja promjena u Registar ustanova visokog

obrazovanja.

Statut ustanove

Član 36

Statutom ustanove bliže se uređuju:

- 1) organizacija ustanove;
 - 2) organi ustanove i način rada;
 - 3) sticanje diplome akademskih i primijenjenih studija;
 - 4) obavljanje istraživačkog, naučnog i umjetničkog rada;
 - 5) način ostvarivanja prava i obaveza zaposlenih i studenata;
 - 6) način donošenja etičkog kodeksa akademskog osoblja;
 - 7) finansijska kontrola;
 - 8) evidencije; i
 - 9) druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti ustanove.
- Statut ustanove donosi organ upravljanja ustanove.
Na statut javne ustanove saglasnost daje Vlada.

Zaštita naziva

Član 37

Naziv za ustanove iz člana 15 ovog zakona može da koristi samo ustanova koja je licencirana i upisana u Registar ustanova visokog obrazovanja.

Univerzitet

Član 38

Univerzitet je autonomna ustanova koja u obavljanju djelatnosti objedinjuje obrazovni, naučno-istraživački i umjetnički rad, kao djelove jedinstvenog procesa visokog obrazovanja.

Univerzitet obezbeđuje razvoj visokog obrazovanja, nauke, struke i umjetnosti, kreativnih sposobnosti i pripremu studenata za obavljanje profesionalne djelatnosti, kao i promociju ljudskih prava i sloboda, građanskih i nacionalnih prava i dostignuća najvećih standarda nastave i učenja.

Naučno-istraživački, odnosno umjetnički rad obavlja se i organizuje u skladu sa posebnim zakonom i opštim aktom univerziteta.

Organizacija univerziteta

Član 39

Ustanova može imati status univerziteta ako realizuje najmanje pet različitih studijskih programa na osnovnim studijama, od kojih se najmanje jedan studijski program realizuje kao osnovni i postdiplomski.

Studijski programi iz stava 1 ovog člana moraju biti iz najmanje tri od sedam sljedećih oblasti: prirodne, tehničko-tehnološke, medicinske, društvene, humanističke, poljoprivredne i interdisciplinarne.

Univerzitet svoju djelatnost ostvaruje preko: fakulteta, umjetničkih akademija, instituta i visokih škola, kao organizacionih jedinica.

Univerzitet ima svojstvo pravnog lica.

Organizaciona jedinica državnog univerziteta nema svojstvo pravnog lica.

Državni univerzitet može organizacionoj jedinici iz stava 3 ovog člana, prenijeti određena ovlašćenja za stupanje u pravni promet, u skladu sa statutom univerziteta.

Organizaciona jedinica privatnog univerziteta može imati svojstvo pravnog lica.

Klasifikaciju oblasti iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo i organ državne uprave nadležan za poslove nauke.

Drugi načini organizovanja studija

Član 40

Javna ustanova može, uz saglasnost Vlade, organizovati studije u saradnji sa domaćom ili stranom ustanovom visokog obrazovanja.

Privatna ustanova može organizovati studije u saradnji sa domaćom ili stranom ustanovom visokog obrazovanja.

U organizovanju studija iz st. 1 i 2 ovog člana, ustanova ima pravo da sprovodi program duplih ili zajedničkih diploma.

IV OBEZBJEĐIVANJE KVALITETA

Samoevaluacija i ocjena kvaliteta

Član 41

Ustanova sprovodi postupak samoevaluacije kvaliteta studijskih programa, nastave i uslova rada na kraju svake studijske godine, u skladu sa statutom ustanove.

U postupku samoevaluacije vrši se anketiranje studenata na svim nivoima, najmanje dva puta godišnje o studijskim programima, nastavi, uslovima i radu akademskog osoblja.

Rezultati anketiranja studenata objavljuju se na njeb stranici ustanove.

Izvještaje o samoevaluaciji ustanove usvaja organ upravljanja ustanove.

Ustanova izvještaj o samoevaluaciji dostavlja Ministarstvu i Savjetu.

Način i kriterijumi samoevaluacije za studijske programe, nastavnu opremu, kvalifikacije akademskog osoblja, način obavljanja nastave, upis studenata, procenat prolaznosti na ispitima, procenat diplomiranih studenata i sadržaj ankete bliže se uređuje aktom Savjeta.

Reakreditacija ustanove

Član 42

U postupku reakreditacije evaluaciju ustanove vrši inostrana akreditaciona agencija za obezbjeđivanje kvaliteta.

Odluku o angažovanju agencije iz stava 1 ovog člana, nakon sprovedenog javnog poziva, donosi Ministarstvo uz prethodno pribavljeno mišljenje Savjeta.

Inostrana akreditaciona agencija vrši evaluaciju ustanove na osnovu sopstvenih standarda za evaluaciju ustanova ili standarda za evaluaciju ustanova koje donosi Savjet, u skladu sa standardima za evaluaciju ustanova u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

U postupku reakreditacije ustanova priprema izvještaj o samoevaluaciji za period od najduže pet godina.

Na osnovu izvještaja o samoevaluaciji i sprovedenog postupka evaluacije agencija iz stava 1 ovog člana priprema izvještaj o reakreditaciji.

Izvještaj o reakreditaciji iz stava 1 ovog člana dostavlja se ustanovi, Ministarstvu i Savjetu.

Na osnovu pozitivnog izvještaja inostrane akreditacione agencije o reakreditaciji, Savjet izdaje sertifikat o reakreditaciji ustanove.

Obrazac sertifikata iz stava 7 ovog člana utvrđuje Ministarstvo.

Troškove evaluacije finansira ustanova.

Ako ustanova ne dobije sertifikat o reakreditaciji, licenca će važiti za period od najviše godinu dana, bez mogućnosti upisa studenata u toj godini.

Ako se poslije isteka roka iz stava 10 ovog člana ne dobije reakreditacija, licenca se oduzima.

Akt o oduzimanju licence je konačan.

Izuzeće

Član 43

Licencirana ustanova u periodu važenja akreditacije, odnosno reakreditacije može da vrši izmjene studijskog programa na osnovnim studijama najviše do 30 ECTS kredita bez sprovođenja postupka akreditacije i licenciranja.

Istraživanje tržišta rada

Član 44

Ustanova je dužna da najmanje jednom u toku pet godina vrši istraživanje tržišta rada anketiranjem svršenih studenata, udruženja poslodavaca, privrednih subjekata i preduzetnika o primjenjivosti stečenih znanja, vještina i kompetencija koje su neophodne tržištu rada.

Rezultati istraživanja iz stava 1 ovog člana razmatraju se kod pripreme izvještaja o samoevaluaciji i reakreditaciji i objavljuju se na njeb stranici ustanove.

V UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE Organ upravljanja univerziteta

Član 45

Organ upravljanja univerziteta je upravni odbor.

Upravni odbor utvrđuje poslovnu politiku univerziteta.

Organ upravljanja državnog univerziteta

Član 46

Upravni odbor državnog univerziteta ima 15 članova i čine ga predstavnici: akademskog osoblja, drugih zaposlenih, studenata i predstavnici osnivača.

Predstavnici osnivača u upravnom odboru državnog univerziteta čine 1/3 ukupnog broja članova upravnog odbora.

Predstavnike studenata u upravni odbor državnog univerziteta bira Studentski parlament u skladu sa svojim pravilima.

Upravni odbor se bira na period od četiri godine, osim predstavnika studenata koji se bira na period od dvije godine.

Nadležnost, način izbora i razrješenja, kao i način rada i odlučivanja upravnog odbora bliže se uređuje statutom državnog univerziteta.

Organ upravljanja privatnog univerziteta

Član 47

Upravni odbor privatnog univerziteta bira osnivač.

U sastav upravnog odbora iz stava 1 ovog člana obavezno se biraju predstavnici studenata.

Nadležnost, broj članova, sastav, način izbora i razrješenja, način rada i odlučivanja upravnog odbora, kao i period na koji se bira upravni odbor privatnog univerziteta određuje osnivač, u skladu sa svojim statutom.

Organ upravljanja ustanove koja nije univerzitet

Član 48

Organ upravljanja ustanove koja nije univerzitet određuje se statutom ustanove.

U organ upravljanja iz stava 1 ovog člana moraju biti zastupljeni predstavnici akademskog osoblja, drugih zaposlenih i studenti.

Nadležnost, broj, sastav, trajanje mandata, način izbora i razrješenja, kao i način rada i odlučivanja organa upravljanja ustanove iz stava 1 ovog člana uređuje se statutom ustanove.

Organ rukovođenja univerziteta

Član 49

Organ rukovođenja univerziteta je rektor.

Rektor je odgovoran za rad na univerzitetu, kao i za rukovođenje u okviru poslovne politike utvrđene od strane upravnog odbora univerziteta.

Univerzitet može imati prorektore.

Izbor rektora državnog univerziteta

Član 50

Rektor državnog univerziteta se bira na period od tri godine na osnovu javnog konkursa i podnešenog programa razvoja univerziteta.

Rektora državnog univerziteta, bira upravni odbor, iz reda redovnih profesora državnog univerziteta.

Isto lice može biti birano za rektora državnog univerziteta dva puta uzastopno.

Način i postupak izbora rektora, odnosno prorektora, njihova ovlašćenja, trajanje mandata prorektora i druga pitanja uređuju se statutom državnog univerziteta.

Izbor rektora privatnog univerziteta

Član 51

Rektora privatnog univerziteta, bira osnivač iz reda redovnih profesora, u skladu sa svojim statutom.

Način izbora rektora, odnosno prorektora privatnog univerziteta, ovlašćenja, trajanje mandata i druga pitanja uređuju se statutom privatnog univerziteta.

Organ rukovođenja organizacione jedinice državnog univerziteta

Član 52

Organ rukovođenja organizacione jedinice državnog univerziteta je dekan, odnosno direktor, kojeg bira upravni odbor univerziteta u skladu sa statutom.

Način izbora dekana, odnosno direktora, ovlašćenja, trajanje mandata i druga pitanja uređuju se statutom državnog univerziteta.

Organ rukovođenja ustanove koja nije univerzitet

Član 53

Organ rukovođenja ustanove koja nije univerzitet određuje se statutom te ustanove.
Način izbora organa rukovođenja, ovlašćenja, trajanje mandata i druga pitanja uređuju se statutom ustanove.

Stručni organ univerziteta

Član 54

Stručni organ univerziteta je senat.
Senat čine: rektor, prorektori, predstavnici akademskog osoblja i predstavnici studenata, u skladu sa statutom univerziteta.
Od ukupnog broja članova senata, najmanje 50% članova mora biti iz reda redovnih profesora univerziteta.
Nadležnost, broj, sastav, trajanje mandata, način izbora i razrješenja, kao i način rada i odlučivanja senata uređuje se statutom univerziteta.

Stručni organ ustanove koja nije univerzitet

Član 55

Stručni organ ustanove koja nije univerzitet je vijeće ustanove.
Vijeće ustanove čine akademsko osoblje i predstavnici studenata, u skladu sa statutom ustanove.
Bliži sastav, nadležnost, trajanje mandata, način rada i odlučivanja vijeća uređuje se statutom ustanove.

Stručni organ organizacione jedinice državnog univerziteta

Član 56

Stručni organ organizacione jedinice državnog univerziteta je vijeće.
Vijeće iz stava 1 ovog člana čine: dekan, prodekani, lica sa akademskim zvanjem, predstavnici saradnika i studenata, u skladu sa statutom državnog univerziteta.
Nadležnost, trajanje mandata, način rada i odlučivanja vijeća uređuje se statutom državnog univerziteta.

VI FINANSIRANJE

Izvori finansiranja

Član 57

Ustanova može da se finansira iz:

- 1) sredstava osnivača;
- 2) školarina i drugih naknada koje plaćaju studenti;
- 3) intelektualnih i drugih usluga;
- 4) donacija, poklona i zavještanja;
- 5) prihoda od imovine (zakup);
- 6) projekata i ugovora sa međunarodnim, državnim ili privatnim subjektima u svrhu promovisanja nastave, istraživanja i konsultantskih aktivnosti; i
- 7) drugih izvora u skladu sa zakonom.

Odgovornost organa rukovođenja

Član 58

Organ rukovođenja ustanove je odgovoran za zakonitu i namjensku upotrebu sredstava obezbijeđenih u skladu sa ovim zakonom.

Revizija

Član 59

U poslovanju ustanove obezbjeđuje se nezavisna spoljna i unutrašnja finansijska kontrola.
Način vršenja unutrašnje finansijske kontrole uređuje se statutom ustanove.

Nezavisna revizija

Član 60

Vlada može u vršenju spoljne kontrole da imenuje nezavisnog ovlašćenog revizora radi ispitivanja finansijskog stanja ustanove koja stiče sredstva iz budžeta Crne Gore.

Organ upravljanja ustanove je dužan da obezbijedi saradnju prilikom finansijske kontrole iz stava 1 ovog člana.

Povraćaj sredstava

Član 61

Vlada će od ustanove koja stiče sredstva iz budžeta Crne Gore da zatraži povraćaj dodijeljenih sredstava, ukoliko je nalazom nezavisnog i ovlaštenog revizora utvrđena nezakonita i nenamjenska upotreba sredstava.

Ovlašćenja javne ustanove

Član 62

Javna ustanova može da investira sredstva u obrazovne ili istraživačke svrhe, uz saglasnost Vlade, pod uslovom:

- 1) da se ugovorom ne terete sredstva iz budžeta Crne Gore; i
- 2) da se sredstva iz budžeta Crne Gore ne izlažu riziku.

Privremeno finansiranje

Član 63

Ukoliko javna ustanova ne dobije sertifikat o reakreditaciji u skladu sa ovim zakonom, osnivač može obezbijediti sredstva za finansiranje ustanove, za period od najviše godinu dana bez mogućnosti upisa studenata u toj godini.

Normativi i standardi za finansiranje

Član 64

Osnivač obezbjeđuje sredstva javnoj ustanovi za:

- 1) materijalne troškove, tekuće i investiciono održavanje;
- 2) zarade zaposlenih u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorom i aktom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta;
- 3) opremu i bibliotečki fond;
- 4) obavljanje naučnoistraživačkog, odnosno umjetničkog rada, koji je u funkciji podizanja kvaliteta nastave;
- 5) naučno i stručno usavršavanje zaposlenih;
- 6) baze podataka i informacioni sistem;
- 7) rad Studentskog parlamenta i vannastavne aktivnosti studenata;
- 8) uspostavljanje jednakih uslova studiranja za sve studente (nesmetan pristup, boravak i rad);
- 9) druge namjene u skladu sa zakonom.

Vlada, uz prethodno pribavljeno mišljenje Savjeta, utvrđuje visinu sredstava za finansiranje javnih ustanova i studenata na tim ustanovama za svaku studijsku godinu.

Visina sredstava iz stava 1 ovog člana utvrđuje se na osnovu normativa i standarda za finansiranje javnih ustanova koje donosi Vlada.

Određivanje broja studenata

Član 65

Vlada određuje broj studenata koji će se finansirati iz budžeta Crne Gore za određeni studijski program, u skladu sa brojem propisanim u licenci javne ustanove.

Odluku iz stava 1 ovog člana donosi Vlada, na prijedlog organa upravljanja javne ustanove, u postupku davanja saglasnosti na konkurs za upis na studijske programe.

Ostvarivanje prihoda javne ustanove na tržištu

Član 66

Djelatnost javne ustanove je, po pravilu, neprofitabilna.

Javna ustanova može, u skladu sa ovim zakonom, da promovira i koristi obrazovne i istraživačke djelatnosti na tržištu radi ostvarivanja prihoda za realizaciju ciljeva visokog obrazovanja, koji se koristi za unapređivanje nastavne i naučnoistraživačke djelatnosti, u skladu sa svojim finansijskim planom.

Javna ustanova je dužna da prethodno pribavi saglasnost Vlade, kada ta djelatnost uključuje ili bi mogla uključiti korišćenje prava bilo koje značajnije intelektualne svojine, u bilo kojim literarnim, umjetničkim ili naučnim radovima, naučnim otkrićima, projektima, izumima, robi ili uslugama koje se, u cjelini ili djelimično, neposredno ili posredno, obezbjeđuju i iz sredstava budžeta Crne Gore.

Posebni uslovi finansiranja

Član 67

Vlada može za sredstva koja se dodjeljuju javnoj ustanovi za nastavu i istraživanje, propisati određene uslove za njihovo korišćenje, koji se odnose na:

- 1) sticanje, upotrebu i raspolaganje zemljištem, zgradama i opremom;
- 2) visinu i korišćenje školarine i drugih plaćanja koja se propisuju studentima;
- 3) transfer sredstava raspoređenih za studentske programe.

Finansiranje studenata na privatnim ustanovama

Član 68

Za finansiranje studenata na privatnim ustanovama na studentskim programima od javnog interesa i koji se ne realizuju na javnoj ustanovi mogu se obezbijediti sredstva u budžetu Crne Gore.

Kriterijume za utvrđivanje studentskih programa od javnog interesa na privatnim ustanovama i koji se ne realizuju na javnoj ustanovi propisuje Vlada, uz prethodno pribavljeno mišljenje Savjeta.

Na osnovu kriterijuma iz stava 2 ovog člana, Vlada donosi odluku o studentskim programima od javnog interesa na privatnim ustanovama i koji se ne realizuju na javnoj ustanovi za svaku studentsku godinu.

Vlada, na osnovu odluke iz stava 3 ovog člana, uz mišljenje Savjeta, utvrđuje broj studenata i visinu sredstava za finansiranje studenata na studentskim programima od javnog interesa na privatnim ustanovama i koji se ne realizuju na javnoj ustanovi za svaku studentsku godinu.

Visina sredstava iz stava 4 ovog člana utvrđuje se na osnovu normativa i standarda za finansiranje studentskih programa od javnog interesa na privatnim ustanovama i koji se ne realizuju na javnoj ustanovi, koje donosi Vlada.

Uslovi za korišćenje sredstava

Član 69

Vlada, za sredstva koja dodjeljuje privatnoj ustanovi, propisuje određene uslove za njihovo korišćenje i zahtijeva od privatne ustanove da podnese budžet koji je predložen za obavljanje njene djelatnosti za narednu fiskalnu godinu.

Privatna ustanova je odgovorna za zakonitu i namjensku upotrebu sredstava dodijeljenih od strane Vlade i dužna je da Vladi omogući pristup finansijskim knjigama i evidenciji.

Utvrđivanje školarine

Član 70

Visinu školarine koju plaćaju studenti na ustanovama utvrđuje organ upravljanja ustanove.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, visinu školarine koju plaćaju studenti u javnim ustanovama utvrđuje organ upravljanja, uz saglasnost Ministarstva.

Visina školarine iz st. 1 i 2 ovog člana može se odrediti u različitom iznosu zavisno od troškova realizacije studentskog programa.

Studenti sa invaliditetom oslobađaju se plaćanja školarine.

VII AKADEMSKO OSOBLJE

Akademsko osoblje

Član 71

Akademsko osoblje, u smislu ovog zakona, su lica sa akademskim zvanjem i saradnici koji neposredno realizuju studentski program na ustanovi.

Akadska zvanja

Član 72

Akadska zvanja, u smislu ovog zakona, su:

- 1) redovni profesor;
- 2) vanredni profesor;
- 3) docent;
- 4) profesor i predavač visoke škole.

Lica u akadska zvanja iz stava 1 ovog člana bira senat univerziteta, na osnovu javnog konkursa, na period od pet godina, izuzev redovnog profesora koji se bira na neodređeno vrijeme.

Izbor u više zvanje vrši se nakon isteka vremena izbora u niže zvanje.

Postupak izbora u akadska zvanja iz stava 1 ovog člana mora se završiti u roku od šest mjeseci od dana raspisivanja konkursa.

Uslovi za izbor u akadsko zvanje

Član 73

U akademska zvanja iz člana 72 stav 1 ovog zakona može biti izabrano lice koje ima doktorat nauka i provjerene pedagoške sposobnosti.

U akademska zvanja za umjetničke i njima odgovarajuće predmete na fakultetu i akademiji za likovnu, primijenjenu, muzičku, dramsku umjetnost i arhitekturu može biti izabrano lice koje ima visoko obrazovanje, priznata umjetnička djela i provjerene pedagoške sposobnosti.

Akademsko osoblje iz člana 72 ovog zakona, pored uslova iz st. 1 i 2 ovog člana, mora da ispunjava uslove za izbor u zvanje za odgovarajuću naučnu/umjetničku disciplinu, koji moraju biti međunarodno uporedivi.

Uslove i kriterijume za izbor u akademsko zvanje propisuje Savjet.

Postupak za izbor

Član 74

Postupak za izbor u akademska zvanja, kao i druga pitanja u vezi sa izborom uređuju se statutom univerziteta. Prilikom izbora u akademska zvanja može se omogućiti učestvovanje međunarodnih eksperata, u skladu sa statutom univerziteta.

Saradnici

Član 75

Saradnik u nastavi može biti:

- student magistarskih studija koji je završio osnovne ili specijalističke studije sa najmanjom prosječnom ocjenom B (8,50);
- student doktorskih studija, odnosno doktorant koji je završio magistarske studije sa najmanjom prosječnom ocjenom B (8,50);
- lice koje je steklo naučno zvanje doktor nauka.

Lice iz stava 1 ovog člana bira se, na osnovu javnog konkursa, koji raspisuje ustanova u skladu sa statutom ustanove.

Ugovor sa saradnicima iz stava 1 alineja 1 ovog člana zaključuje se na period od godinu dana, ali ne duže od četiri godine.

Ugovor sa saradnicima iz stava 1 alineja 2 ovog člana zaključuje se na period od tri godine, ali ne duže od sedam godina.

Ugovor sa saradnikom koji je stekao naučno zvanje doktor nauka zaključuje se na period do pet godina.

Saradnik u nastavi ne može samostalno izvoditi teoretsku nastavu, vršiti ispitivanje i ocjenjivanje studenata.

Bliži uslovi, način i postupak izbora saradnika utvrđuju se statutom ustanove.

Gostujući profesor

Član 76

Ustanova bez javnog konkursa, na osnovu odluke nadležnog organa ustanove, može angažovati lice sa akademskim zvanjem sa druge ustanove van teritorije Crne Gore kao gostujućeg profesora.

Prava i obaveze između gostujućeg profesora i ustanove uređuju se ugovorom, u skladu sa statutom ustanove.

Profesor emeritus

Član 77

Univerzitet može dodijeliti zvanje profesor emeritus penzionisanom redovnom profesoru koji se posebno istakao svojim naučnim, odnosno umjetničkim radom.

Bliži uslovi i postupak za dodjelu zvanja profesor emeritus utvrđuju se opštim aktom univerziteta.

Zaštita od plagijata

Član 78

Autorizovani rad (stručni, naučni ili umjetnički) za koji nadležni organ utvrdi da je plagijat smatra se ništavnim, kao i ocjene, nagrade, zvanja i titule koje je lice koje se koristi plagijatom steklo na osnovu takvog rada.

Ustanova je dužna da proglasi ništavnim sve ocjene, nagrade, zvanja i titule koje je lice iz stava 1 ovog člana steklo na toj ustanovi, na osnovu takvog rada.

Postupak utvrđivanja plagijata uređuje se statutom ustanove, u skladu sa posebnim zakonom.

VIII ORGANIZACIJA STUDIJA

Studijski programi

Član 79

Studije na ustanovama realizuju se na osnovu akreditovanog studijskog programa. Završetkom studijskog programa stiče se određeni nivo obrazovanja i kvalifikacija, u skladu sa zakonom.

Član 80

Ustanova visokog obrazovanja, u okviru programa koji realizuje, obezbjeđuje studentima uslove za sticanje znanja minimum jednog stranog jezika na višem naprenom nivou.

Vrste studijskih programa

Član 81

Studijski programi koji se mogu realizovati na ustanovama su: osnovni, postdiplomski, doktorski i interdisciplinarni. Postdiplomski studijski programi su specijalistički i magistarski. Osnovni i postdiplomski studijski programi mogu se akreditovati kao akademski i primijenjeni. Doktorski studijski programi se mogu akreditovati kao akademski. Interdisciplinarni studijski programi organizuju se iz najmanje dvije naučne oblasti. Studijski program mora da sadrži praktičnu nastavu, kao i ishode učenja za naučnu oblast kojoj pripada studijski program, odnosno kompetencije za obavljanje djelatnosti. Programi osnovnih studija sadrže najmanje dva izborna modula.

Evropski sistem prenosa kredita

Član 82

Studijski programi za sticanje nivoa obrazovanja i diploma visokog obrazovanja moraju biti usklađeni sa Evropskim sistemom prenosa kredita (ECTS European Credit Transfer System). Obim studijskog programa koji se izvodi u jednoj studijskoj godini je 60 (ECTS) kredita. Prenos ECTS kredita može se realizovati između različitih studijskih programa, odnosno ustanova. Kriterijumi i uslovi prenosa ECTS kredita propisuju se opštim aktom ustanove, odnosno ugovorom između ustanova.

Vrste diploma

Član 83

Diplome koji se stiču na ustanovi su:

- 1) diploma primijenjenih osnovnih studija poslije završenog primijenjenog studijskog programa, obima najmanje 180 ECTS;
- 2) diploma akademskih osnovnih studija, poslije završenog akademskog studijskog programa, obima najmanje 180 ECTS;
- 3) diploma primijenjenih specijalističkih studija, poslije završenog primijenjenog specijalističkog programa, obima najmanje 60 ECTS, a nakon sticanja diploma primijenjenih osnovnih studija;
- 4) diploma akademskih specijalističkih studija, poslije završenog akademskog specijalističkog programa, obima najmanje 60 ECTS, nakon sticanja diploma akademskih osnovnih studija;
- 5) diploma primijenjenih magistarskih studija, poslije završenog primijenjenog magistarskog programa, obima do 120 ECTS, a nakon sticanja diploma primijenjenih osnovnih studija, odnosno primijenjenih specijalističkih studija i odbrane magistarskog rada;
- 6) diploma akademskih magistarskih studija, poslije završenog akademskog magistarskog programa, obima do 120 ECTS, a nakon sticanja diploma akademskih osnovnih studija, odnosno akademskih specijalističkih studija i odbrane magistarskog rada.

Diplomu akademskih doktorskih studija može da stekne lice koje ima akademski naziv magistar nauka i završen studijski program doktorskih studija obima 180 ECTS i odbranjenu doktorsku disertaciju.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, diploma akademskih doktorskih studija može da stekne lice koje je završilo osnovne akademske studije obima 300 ECTS, završenog studijskog programa doktorskih studija obima 180 ECTS i odbrane doktorske disertacije.

Diploma iz st. 2 i 3 ovog člana stiče se na univerzitetu.

IX PRAVILA STUDIRANJA

Studijska godina i organizacija nastave

Član 84

Ustanova realizuje nastavu u toku studijske godine koja, po pravilu, počinje 1. septembra, u skladu sa akademskim kalendarom.

Nastava u studijskoj godini može se realizovati u dva semestra od kojih svaki traje po 15 nedjelja.
Nastava pojedinačnih predmeta realizuje se u toku jednog semestra, u skladu sa studijskim programom.

Učenje na daljinu

Član 85

Nastava može biti organizovana i kao učenje na daljinu, a polaganje ispita održava se u prostorijama ustanove.
Uslove i način organizovanja nastave i polaganje ispita, iz stava 1 ovog člana, propisuje Ministarstvo, uz prethodno pribavljeno mišljenje Savjeta.

Organizacija studija

Član 86

Ustanova je dužna da za sve studente organizuje predavanja i druge oblike nastave, osim za učenje na daljinu, u skladu sa obrazovnim programom za postizanje ishoda učenja.

Praktična znanja, vještine i kompetencije mogu se sticati u laboratorijama ustanove ili praksom kod poslodavaca za nesmetano uključivanje na tržište rada.

Način i vrijeme organizovanja svih oblika nastave iz stava 1 ovog člana ustanova uređuje opštim aktom.

Ustanova je dužna da na početku studijske godine na odgovarajući način informiše studente o načinu, vremenu i mjestu održavanja nastave, provjere znanja i ispita, rezultatima ispita i drugim pitanjima od značaja za organizaciju studija.

Pravila studija

Član 87

Pri upisu na ustanovu student se opredjeljuje za upis na određeni studijski program.

Studijskim programom određuju se predmeti za pojedinu godinu studiranja.

Polaganjem ispita iz predmeta, iz stava 2 ovog člana, student stiče određeni broj ECTS kredita u skladu sa studijskim programom.

Student koji ne položi izborni predmet, može ponovo da se opredijeli za isti ili drugi izborni predmet.

Pravila studiranja bliže se utvrđuju opštim aktom ustanove.

Promjena načina finansiranja studenta

Član 88

Student koji se finansira iz budžeta Crne Gore i ima najmanje 40 ECTS kredita ostvarenih u prvi put upisanoj studijskoj godini ima pravo da se i u narednoj studijskoj godini finansira iz budžeta.

Student koji se finansira iz budžeta Crne Gore i ima manje od 40 ECTS kredita u prvi put upisanoj studijskoj godini može da nastavi studije u statusu studenta koji se sam finansira.

Student koji se sam finansira i koji položi sve ispite, odnosno ostvari 60 ECTS, u skladu sa studijskim programom za određenu godinu studiranja, može se u narednoj studijskoj godini finansirati iz budžeta Crne Gore ako se rangira u okviru ukupnog broja studenata čije se studije finansiraju iz budžeta na način i po postupku utvrđenim opštim aktom ustanove.

Ocjenjivanje

Član 89

Student polaže ispit po završetku nastave iz tog studijskog predmeta na način predviđen studijskim programom, u skladu sa statutom ustanove.

Uspješnost studenata u savladavanju predmeta i svih oblika provjere znanja prije ispita vrednuje se i izražava poenima.

Ukupan broj poena koje student može steći kroz sve predispitne oblike provjere znanja, odnosno ishoda učenja iznosi najmanje 50 poena, u skladu sa pravilima studija.

Po osnovu svih predispitnih oblika provjere znanja, odnosno ishoda učenja i polaganjem ispita student može ostvariti najviše 100 poena, u skladu sa pravilima studija.

Uspjeh studenata na ispitu i drugim oblicima provjere znanja izražava se slovnom ocjenama i to: A, B, C, D, E i F.

Ocjena F je nedovoljna ocjena.

Slovne ocjene iz stava 5 ovog člana ekvivalentne su brojčanim ocjenama i to:

- 1) ocjena A (odličan) ekvivalentna je ocjeni 10
- 2) ocjena B (vrlodobar) ekvivalentna je ocjeni 9
- 3) ocjena C (dobar) ekvivalentna je ocjeni 8
- 4) ocjena D (zadovoljava) ekvivalentna je ocjeni 7

5) ocjena E (dovoljan) ekvivalentna je ocjeni 6.

Srednja ocjena tokom studija određuje se kao količnik zбира proizvoda brojčane ocjene i ECTS bodova za svaki predmet i ukupnog broja stečenih ECTS bodova.

Ispiti

Član 90

Ispit je javan.

Student polaže ispit u prostorijama ustanove.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ispit se može polagati van prostorija ustanove samo ukoliko se radi o ispitu studijskog predmeta čiji karakter to zahtijeva.

Student polaže ispit neposredno po završetku nastave iz tog predmeta.

Student sa invaliditetom ima pravo da polaže ispit na način prilagođen njegovim obrazovnim potrebama u skladu sa statutom ustanove.

Student može polagati samo jedan kolokvijum ili završni ispit u toku jednog dana, a ne više od dva kolokvijuma ili završna ispita u toku sedmice.

Ispitni rok

Član 91

Ispitni rokovi su januarski i junski.

Ispitni rokovi iz stava 1 ovog člana imaju dva ispitna termina.

Student koji ne položi ispit u prvom ispitnom terminu ima pravo da polaže u drugom terminu istog ispitnog roka.

Student ima pravo da predmete koje nije položio u rokovima, iz stava 1 ovog člana, polaže u dodatnom roku prije početka naredne studijske godine.

Termini za organizaciju ispita iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, određuju se akademskim kalendarom za studijsku godinu koji donosi ustanova, u skladu sa statutom.

Prigovor

Član 92

Student ima pravo da organu rukovođenja ustanove podnese prigovor na ocjenu ako smatra da ispit nije obavljen u skladu sa zakonom i opštim aktom ustanove u roku od 48 sati od dobijanja ocjene.

Organ rukovođenja je dužan da po prigovoru, u roku od tri dana, obrazuje komisiju koja će utvrditi, u skladu sa zahtjevom iz prigovora, da li je ocjena izvedena suprotno propisima, pregledati i ponovo ocijeniti pismeni ili drugi rad ili ispitati studenta.

Ocjena komisije iz stava 2 ovog člana je konačna.

Ukoliko student traži izuzeće predmetnog nastavnika, taj nastavnik ne može biti član komisije iz stava 2 ovog člana.

X STUDENTI

Upis na osnovne studije

Član 93

Pravo upisa na osnovne akademske i primijenjene studije ima lice koje je steklo odgovarajući nivo obrazovanja IV-1 podnivo Nacionalnog okvira kvalifikacija.

Upis na studije iz stava 1 ovog člana vrši se na osnovu:

- 1) opšteg uspjeha na završetku pojedinačnih razreda za sticanje IV-1 podnivoa Nacionalnog okvira kvalifikacija;
- 2) rezultata postignutih na eksternom maturskom, odnosno stručnom ispitu;
- 3) postignutog uspjeha iz dva predmeta trećeg i četvrtog razreda koji su od značaja za nastavak obrazovanja; i
- 4) diplome Luča.

Za upis na određene studijske programe može se uvesti prijemni ispit.

Za lica sa invaliditetom sprovodi se princip afirmativne akcije pri upisu na studijski program.

Maturski, odnosno stručni ispit iz stava 2 tačka 2 ovog člana vrednuje se sa najmanje 15% od ukupnog broja bodova koji se stiče pri upisu vrednovanjem svih kriterijuma iz st. 2 i 3 ovog člana.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, na stručno-umjetničkim studijskim programima osnovnih studija fakulteta i akademija umjetnosti može se upisati kandidat bez završene srednje škole ukoliko položi prijemni ispit u skladu sa ovim zakonom.

Bliže uslove i kriterijume, način i postupak upisa u prvu godinu osnovnih akademskih i primijenjenih studija propisuje Ministarstvo, uz prethodno pribavljeno mišljenje Savjeta.

Upis na specijalističke studije

Član 94

Upis na specijalističke akademske i primijenjene studije vrši se na konkurentskoj osnovi, u skladu sa rezultatima postignutim na osnovnim akademskim ili primijenjenim studijama, obima najmanje 180 ECTS, u skladu sa ovim zakonom i statutom ustanove.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, za lica sa invaliditetom sprovodi se princip afirmativne akcije.

Upis na magistarske studije

Član 95

Upis na magistarske akademske i primijenjene studije vrši se na konkurentskoj osnovi u skladu sa rezultatima postignutim na osnovnim akademskim ili primijenjenim studijama, obima najmanje 240 ECTS ili na specijalističkim studijama, u skladu sa ovim zakonom i statutom ustanove.

Upis na doktorske studije

Član 96

Upis na doktorske studije vrši se na konkurentskoj osnovi, u skladu sa rezultatima postignutim na magistarskim akademskim studijama, u skladu sa ovim zakonom i statutom ustanove.

Cjeloživotno učenje

Član 97

Ustanove mogu realizovati posebne programe usavršavanja u oblasti visokog obrazovanja za potrebe cjeloživotnog učenja radi sticanja stručne kvalifikacije ili dijela stručne kvalifikacije, u skladu sa zakonom i posebnim propisima ustanove.

Posebni program usavršavanja iz stava 1 ovog člana ne smatra se studijskim programom.

Programe iz stava 1 ovog člana akredituje Savjet, osim programa koje su donijeli nadležni organi u skladu sa zakonom, i mogu se realizovati na licenciranim ustanovama, u skladu sa posebnim zakonom.

Licu koje završi program usavršavanja, ustanova iz stava 1 ovog člana izdaje ispravu.

Provjera znanja, vještina i kompetencija lica koja završe posebne programe vrši se u skladu sa zakonom.

Konkurs za upis

Član 98

Konkurs za upis na studije raspisuje ustanova, u skladu sa licencom i statutom.

Konkurs za upis na studije u javnoj ustanovi raspisuje organ upravljanja, u skladu sa licencom, uz prethodnu saglasnost osnivača.

Broj studenata za upis

Član 99

Ustanova utvrđuje broj studenata koji se upisuje na studijske programe koje organizuje, koji ne može biti veći od broja utvrđenog u licenci.

U slučajevima kada je broj kvalifikovanih kandidata za upis veći od broja javno finansiranih mjesta na bilo kojem studijskom programu, kandidati se mogu upisati na mjesta za koje se plaća školarina, na osnovu kriterijuma iz člana 93 ovog zakona, do broja utvrđenog u konkursu.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ukoliko je kandidat lice sa invaliditetom sprovodi se princip afirmativne akcije.

Upis stranih državljana

Član 100

Stranac ima pravo upisa na studijske programe u Crnoj Gori pod jednakim uslovima kao i crnogorski državljani, u skladu sa ovim zakonom i statutom ustanove.

Status studenta

Član 101

Status studenta stiče se upisom na odgovarajući studijski program na ustanovi.

Ugovor o studiranju

Član 102

Student i ustanova zaključuju ugovor o studiranju, kojim se bliže uređuju njihova međusobna prava i obaveze. Uz ugovor o studiranju, studenti potpisuju i izjave o poštovanju načela akademske etike. Sadržaj ugovora za javne ustanove iz stava 1 ovog člana utvrđuje Ministarstvo i objavljuje na svojoj njeb stranici. Ugovor iz stava 1 ovog člana sadrži obavezu ustanove o obezbjeđivanju nastavka i završetka obrazovanja u slučaju prestanka rada ustanove ili studijskog programa.

Prava studenata

Član 103

Student ima pravo:

- 1) na kvalitetno obrazovanje i objektivno ocjenjivanje;
 - 2) na izjašnjavanje o kvalitetu rada akademskog osoblja;
 - 3) na žalbu u slučaju povrede njegovog prava utvrđenog opštim aktom ustanove;
 - 4) na mirovanje prava i obaveza za vrijeme trudnoće, roditeljskog odsustva, duže bolesti i u drugim opravdanim slučajevima u skladu sa statutom ustanove;
 - 5) da pohađa predavanja, seminare i ostale vidove nastave;
 - 6) da koristi biblioteke, računarske sale i ostale usluge koje ustanova pruža studentima;
 - 7) da bira i bude biran u organe ustanove, u skladu sa ovim zakonom i statutom ustanove;
 - 8) na zastupljenost najmanje od 20% u odnosu na ukupan broj članova u stručnim organima i organima upravljanja;
 - 9) da ostvaruje prava iz oblasti studentskog standarda;
 - 10) na jednakost i zaštitu od diskriminacije; i
 - 11) da ostvaruje i druga prava u skladu sa ovim zakonom i statutom ustanove.
- Način ostvarivanja prava iz stava 1 ovog člana bliže se uređuje statutom ustanove.

Obaveze studenata

Član 104

Student ima obavezu da:

- 1) poštuje režim studija i uredno izvršava studentske obaveze;
- 2) poštuje opšta akta koja donosi ustanova;
- 3) učestvuje u akademskim aktivnostima ustanove;
- 4) poštuje prava zaposlenih i drugih studenata.

Zaštita prava studenata

Član 105

Student ima pravo da ospori svaku odluku ustanove, kojom je povrijeđeno njegovo pravo utvrđeno zakonom, statutom ili drugim aktom, pred nadležnim sudom.

Prestanak statusa studenta

Član 106

Status studenta prestaje:

- 1) sticanjem diplome odgovarajućeg nivoa obrazovanja;
- 2) ispisom;
- 3) isključenjem sa ustanove.

Uslovi pod kojima se student može ispisati ili isključiti, kao i postupci po žalbi uređuju se statutom ustanove.

Isključenje studenta

Član 107

Student može biti isključen sa ustanove, najduže dvije studijske godine, od strane senata, odnosno drugog stručnog organa, u skladu sa statutom ustanove.

Žalba na odluku iz stava 1 ovog člana izjavljuje se organu upravljanja ustanove.

Odluka organa iz stava 2 ovog člana je konačna.

Studentski standard

Član 108

Prava iz oblasti studentskog standarda su lična i neprenosiva.

Prava iz studentskog standarda

Član 109

Student ima pravo na:

- 1) smještaj i ishranu u domu;
- 2) studentski kredit;
- 3) stipendiju za najbolje studente;
- 4) participaciju prevoza u prigradskom i međugradskom saobraćaju;
- 5) zdravstvenu zaštitu u skladu sa posebnim zakonom;
- 6) osnivanje sportskih društava u skladu sa zakonom.

Kriterijume, način, uslove i visinu naknade za ostvarivanje prava iz stava 1 tač. 1, 2, 3 i 4 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Studentski dom

Član 110

Smještaj i ishrana studenata organizuje se u domovima studenata, odnosno domovima učenika i studenata (u daljem tekstu: studentski dom).

Na osnivanje, organizovanje, unutrašnju organizaciju i rad, statusne promjene, način upravljanja i rukovođenja, finansiranje, zastupanje i predstavljanje i druga pitanja od značaja za rad studentskog doma shodno se primjenjuju odredbe Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju.

Studentske organizacije

Član 111

Statutom ustanove se obezbjeđuje uspostavljanje jedne ili više organizacija koje zastupaju studente i doprinose zadovoljenju socijalnih, kulturnih i akademskih potreba i potrebi fizičke rekreacije studenata.

Studentski parlament

Član 112

Studentski parlament je institucionalni oblik organizovanja studenata, koji je autonoman u svom radu i ovlašćen za zastupanje i zaštitu prava i interesa studenata.

Studentski parlament obrazuje se u ustanovi, a čine ga predstavnici studenata.

Nadležnost, način izbora, kao i organizacija rada studentskog parlamenta uređuje se statutom studentskog parlamenta.

Finansijska pomoć studentskim organizacijama

Član 113

Ustanova može da pruža finansijsku pomoć za osnivanje i rad studentskih organizacija, uključujući i sredstva za investicione i tekuće troškove prostora i opreme.

XI EVIDENCIJA I JAVNE ISPRAVE

Evidencija

Član 114

Ustanova vodi: matičnu knjigu studenata, evidenciju o izdatim diplomama i dopunama diploma i evidenciju o ispitima.

Matična knjiga studenata i evidencija o izdatim diplomama trajno se čuva.

Evidencija iz stava 1 ovog člana vodi se u obliku zapisa na papiru i elektronskom obliku.

Lični podaci upisani u evidenciju iz stava 1 ovog člana prikupljaju se, obrađuju, čuvaju i koriste za potrebe ustanove i Ministarstva, u skladu sa zakonom.

Svi vidovi prikupljanja, držanja, obrade, objavljivanja i korišćenja podataka iz stava 4 ovog člana sprovode se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Javne isprave

Član 115

Na osnovu podataka iz evidencije ustanova izdaje javne isprave.

Javne isprave, u smislu ovog zakona, su: indeks, diploma i dopuna diplome, potvrda o studiranju, uvjerenje o položenim ispitima i uvjerenje o završenim studijama.

Način vođenja matične knjige, evidencije i sadržaj javnih isprava propisuje Ministarstvo.

Ništavnost javne isprave

Član 116

Javne isprave oglašavaju se ništavnim ako:

- 1) ih je izdala nelicencirana ustanova;
- 2) ih je potpisalo neovlašćeno lice;
- 3) imalac javne isprave nije ispunio sve ispitne obaveze na studijskom programu na način i prema postupku koji je utvrđen zakonom, podzakonskim aktom i studijskim programom.

Postupak oglašavanja javnih isprava ništavnim sprovodi Ministarstvo.

Rješenje o poništavanju javnih isprava je konačno u upravnom postupku i objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

XII KAZNE NE ODREDBE

Kazne za prekršaje

Član 117

Novčanom kaznom od 2.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice -ustanova, ako:

- 1) počne sa radom i obavlja djelatnost a ne ispunjava propisane uslove, odnosno nema rješenje o licenciranju (član 30 stav 1);
 - 2) u slučaju ukidanja studijskog programa zatečenim studentima ne omogući završetak studija (član 34 stav 2);
 - 3) u slučaju ukidanja ustanove zatečenim studentima ne omogući završetak studija (član 35 stav 3);
 - 4) primjenjuje statut na koji Vlada nije dala saglasnost (član 36 stav 3);
 - 5) investira sredstva u obrazovne ili istraživačke svrhe bez saglasnosti Vlade (član 62);
 - 6) bez prethodno pribavljene saglasnosti Vlade obezbjeđuje sredstva iz budžeta Crne Gore kada ta djelatnost uključuje ili bi mogla uključiti korišćenje prava bilo koje značajnije intelektualne svojine, u bilo kojim literarnim, umjetničkim ili naučnim radovima, naučnim otkrićima, projektima, izumima, robi ili uslugama (član 66 stav 3);
 - 7) naplati školarinu veću od školarine na koju je saglasnost dalo Ministarstvo (član 70 stav 2);
 - 8) izvrši izbor lica u akademska zvanja koji ne ispunjavaju uslove za izbor u akademsko zvanje iz člana 73 st. 1, 2 i 3 ovog zakona;
 - 9) izvrši izbor lica za saradnike u nastavi koji ne ispunjavaju uslove propisane članom 75 st. 1, 2, 3, 4 i 5 ovog zakona;
 - 10) izdaje diplome licima koji ne ispunjavaju uslove propisane članom 83 ovog zakona;
 - 11) upiše studente na osnovne studije koji ne ispunjavaju uslove propisane članom 93 ovog zakona;
 - 12) upisuje studente preko broja utvrđenog u licenci (član 99 stav 1);
 - 13) ne zaključi sa studentom ugovor o studiranju (član 102 stav 1);
 - 14) ne vodi matičnu knjigu studenata, evidenciju o izdatim diplomama i dopunama diploma i evidenciju o ispitima (član 114 stav 1);
 - 15) ne izda javne isprave na osnovu podataka iz evidencije (član 115 stav 1).
- Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se organ rukovođenja i odgovorno lice na ustanovi u iznosu od 200 eura do 2.000 eura.

XIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 118

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa utvrđenih ovim zakonom primjenjivaće se propisi koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Usklađivanje akata ustanova

Član 119

Ustanove su dužne da usklade svoju organizaciju, rad i opšte akte sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja opštih akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se postojeći opšti akti, ako nijesu u suprotnosti sa

ovim zakonom.

Započeti postupak akreditacije i licenciranja

Član 120

Postupak akreditacije i licenciranja ustanova, odnosno studijskih programa koji je započet do dana stupanja na snagu ovog zakona završiće se po propisima po kojima je započet.

Rok za dopunu licence

Član 121

Za studijske programe za koje do dana stupanja na snagu ovog zakona Univerzitet Crne Gore nema licencom propisan broj studenata za upis u prvu godinu studija, sprovede se postupak dopune licence za određivanje broja studenata, do 30. aprila 2015. godine.

Rok za usaglašavanje studijskih programa

Član 122

Ustanove su dužne da usklade studijske programe sa članom 81 stav 6 ovog zakona, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Status nastavnika i saradnika

Član 123

Nastavnici i saradnici koji su izabrani prije stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju sa radom do isteka vremena na koje su birani.

Postupci izbora nastavnika i saradnika započeti do stupanja na snagu ovog zakona završiće se u skladu sa ovim zakonom.

Status Savjeta za visoko obrazovanje

Član 124

Savjet za visoko obrazovanje koji je imenovan do dana stupanja na snagu ovog zakona nastavlja sa radom do isteka vremena na koje je imenovan.

Status Upravnog odbora

Član 125

Upravni odbor Univerziteta Crne Gore koji je imenovan do dana stupanja na snagu ovog zakona nastavlja sa radom do isteka vremena na koje je imenovan.

Prestanak važenja

Član 126

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o visokom obrazovanju ("Službeni list RCG", broj 60/03 i "Službeni list CG", br.47/10, 47/11 i 48/13) i član 24 Zakona o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisane novčane kazne za prekršaje("Službeni list CG", broj 40/11).

Član 127

Član 80 će se primjenjivati počev od 1. januara 2018. godine.

Stupanje na snagu

Član 128

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".